

Bittul: Majority Rules (Even in the Kitchen)

HULLIN CHAPTER 7 MISHNAH 5

Source 1: Mishnah
Chullin Chapter 7

גיד הנשה שנתבשל עם הגידים, בזמן שמפירו — בנותן טעם; ואם לאו — פלן אסורין, וְהֵרֵטְבַּ בְּנוֹתֵן טַעַם. וְכֵן חֲתִיכָה שֶׁל נְבֵלָה, וְכֵן חֲתִיכָה שֶׁל דָּג טָמֵא שֶׁנִּתְבַּשְׁלוּ עִם הַחֲתִיכוֹת, בְּזִמְנֵן שְׂמִפְיָרָן — בְּנוֹתֵן טַעַם; וְאִם לֹא — פֶּלֶן אֲסוּרוֹת. וְהֵרֵטְבַּ בְּנוֹתֵן טַעַם.

If the *gid hanasheh* was cooked together with sinews and it is recognizable — if it imparts flavor; if not, all are forbidden; and the broth, if it imparts flavor. So also a piece of *nevelah*, and so also a piece of unclean fish that were cooked with pieces, if they are recognizable — if they impart flavor; if not, all are forbidden. And the broth, if it imparts flavor.

גיד הנשה פרק שביעי חולין

בריה שאני - ואפילו באלף לא בטיל וכן חתיכה הראויה להתכבד לא בטלה כדאמר הכא והיכא דפירש חד מינייהו גמי אסור גזירה שמא יקח מן הקבוצ כיון שאין האיסור ניכר כדפרישית לעיל (דף נה.)^{*} ודבר שאיט לא בריה ולא חתיכה הראויה להתכבד בטל ברוב ואפילו איסור מדרבנן ליכא כדמשמע הכא ומיהו שמא לחד גברא היה אסור:

Source 2: Gemara
Chullin and Tosfos
99b—100a

גיד הנשה פרק שביעי חולין [דף ק] אשר רבינו

Source 3:
Commentary of the
Rosh on
Gemara
Chullin

לז ודוקא גיד וחתיכה (קסה) אבל דבר שאין בריה ולא חתיכה הראויה להתכבד (קסו) בטל ברוב ואפילו איסור דרבנן ליכא [א] כדמשמע הכא - ויראה שמותר לאוכלן כחמת:

אבל חד בהרי בדבר יבש דאפילו מדרבנן בטל דלא משום ספיקא שרינן ליה דאפילו חי אכיל ליה חדא חדא ליכא אלא חדא ספיקא וספיקא דאורייתא לחומרא - אלא משום דגזירת הכתוב הוא דכתיב אחרי רבים להטות הלכך חד בהרי בטל (קעא) ונהפך איסור להיות היתר (קעב) ומותר לאוכלן אפילו טולן כחמת

Source 4: Beis Yosef Yoreh Deah 109

יורה דעה קט הלכות תערובות בית יוסף

אבל הרשב"א הגריך לאכלס אמת שהרי כתב (תו"ק ז"ד ש"א יב:) ח"ל חתיכה של נבלה שאינה ראויה להתכבד שנתערבה באחרות יבש ציבש צטלים אפילו אחד בתוך שנים ואפילו איסור של דבניהם אין כאן והקלו בדבר זה לפי שכל אחד עומד בעצמו ואוכל כל אחד בפני עצמו וכיון שנתצטל ברוב דבר תורה ואין כאן איסור של תורה כשאוכל האחד את אומר זהו של היתר וכן בכל אחד ואחד ואפילו באחרון את אומר מה שאכל ראשון הוא היה של איסור וכבר הלך לו זה של היתר הוא משא"כ בדבנים הנבלים ולפיכך אינו אוכלן כולן כאחד ואינו מבשילן כאחד עכ"ל: **וסמ"ג כתב (לאוץ קמ וקמא ג.)** ליש להחמיר שלא לאכלן אדם אחד שנתאכל שאוכל בודאי איסור והוא מדברי התוספות בפג"ה (ק. ד"ה בניה שאני) ולפי דברי הרא"ש ודאי מותר שהרי האיסור נתבטל ואין כאן איסור כלל הילכך אפילו לאכלן אדם אחד שרי: ואין צריך להשליך אחד כנגד האיסור. כ"כ בקפ"ר התרומה (ק"י נ ד"ה הגר) וקמ"ק (ק"י יד) כלומר לאף על גב דתרומה שנתערבה בק"י של חולין צטלה ומותר הכל לזרים ואריך להרים אחד כשיעור תרומה שנפלה כדתנן בתוספת תרומות (פ"ה מ"ב) הרי מפרש בירושלמי (עגלה פ"ב ה"א) דהיינו מפני גזל הכהן אבל באיסור שצטל בהיתר ליכא משום גזל אם הם של אדם אחד. וכ"כ הרא"ש בקוף מסכת ע"ז (פ"ה ק"י ג) ולאפוקי מדברי רש"י שכתב שם (ע"ז עה. ד"ה מרמי) דשני חמץ לכלבים ואינך שרי באכילה וכתב בהגהות שערי דורא (ק"י גט אות ו) ויראה וכן דלע"ג דק"ל דל"ט להשליך אחד אלף גבי תרומה מפני גזל כהן דוקא להשליך לאיבוד או לתת לגוי לא לזכרים אבל להאכיל לשני בני אדם יש להחמיר הן לזכא פקידא כולי האי והא דלמרינן לעיל דמהר"ם נתן אחד לגוי ולא ראה לקמוץ על ציטול ברוב אפשר משום דהוא היה ת"ח ולדיק והיה נראה דרך גנאי שחזמן שום אכילה איסור לפיהו כדמפרשים התוספות (חולין ה:) גבי השתא בהמתן של דייקים וכו' וכיון שרצה מהר"ם להחמיר ולהקטר אחד ולתלות ולומר שהוא האיסור והשאר כולם היתר לא נתן אותה חתיכה לישראל אחר שהיה נראה כמאכלו איסור ולא ראה לקמוץ אשירותא דשני בני אדם דמ"מ היה הוא בקפיא כמו אידך ומכל מקום הסומך על דברי רמב"ם ון ואשירי לאכלן כאחד לאדם אחד לא הפקיד עכ"ל (ב):

Source 5: Shemos Chapter 23 and Midrash

שמות כב / כג • משפטים

לא תשא

ב שִׁמְעֵ שׁוֹא אֶל־תִּשֶׁת יָדְךָ עַם־רָשָׁע לְהִיֵּת עַד חֲמִס: לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵי־רַבִּים לְרַעַת וְלֹא־תִעֲנֶה עַל־רֵב לְנֶטֶת אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטָּת:

Shemos 22/23 • Mishpatim

1 "YOU MUST NOT ACCEPT an unauthentic report. Do not collaborate with a wicked person to act as a corrupt witness [for him]. 2 You must not follow the majority to do evil, nor may you respond in a dispute according to the majority [opinion] so as to pervert [justice].

שכל טוב (בובר) שמות פרק יט ד"ה

(י ויאמר ה')

(י ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר. וזימנתם. תני במכילתא היום הזה רביעי לחודש, ומחר יום חמישי לשבת, ובהשכמת יום ששי בנה מזבח תחת ההר, ולא דווקא, ולא קיימא לן הכי, דמתניתא יחידאה היא ואליבא דר' יוסי היא נשנית ופליגי רבנן עליה, וקיימא לן יחיד ורבים הלכה כרבים, דכתיב אחרי רבים להטות (שמות כג ב)

ילקוט שמעוני תורה פרשת ויקרא רמז תמג

מנא הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא מנלן דכתיב אחרי רבים להטות

Source 6: Shulchan Aruch Yoreh Deah 109

שפתי כהן יורה דעה קט הלכות תערובות טורי זהב

קט"א (א) שאינה ראויה להתכבד. אבל ראויה להתכבד בין במינה בין שלא במינה לא בטעם אפילו באלף כלעיל ק"א (ק"ו) ולקמן ק"י (ט"ד ס"ק א) וע"ש: (ב) מין במינה. אבל שלא במינה לרוב ששים כדבסמוך בהג"ה: (ג) שאין גבול כו'. וכתב הב"ח דקמח בקמח כיון דכגלל מיקרי לח בלח עכ"ל וכ"כ מהר"א בתי"ב ק"י דבשם הקמ"ח (לאוין קלח) ומביאו ב"י (ק. ד"ה ונפסח) וד"מ בתי"ב ק"י תמ"ז מחודש ג' (ועיין מ"ש בתי"ב ק"י תנ"ג) וכ"כ בחידושי הרשב"א פג"ה דף ק"י ע"ג (א: ד"ה אמר ליה) ובתשובה

קט"ב (א) חד בתרי בטל. דכתיב (שמות כג) אחרי רבים להטות ולא החמירו רבנן להאריך ס"י כיון שאינה ראויה להתכבד רק שהחמירו שלא יאכל שלשתן כאחת. דהא תמה נפשך אוכל האיסור בלחותה אכילה:

סימן קט

דין יבש ביבש שנתערב. ובו ב' עינינים:

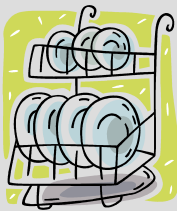
א [א] א חתיכה א שאינה ראויה להתכבד ב שנתערבה באחרות ב [ב] ג מין במינה יבש א) ביבש ג) (דהיינו ג) שאין גבול ד) והאיסור עומד ב) בעצמו אלא שנתערב ולינו תכירו) ב"י בשם תשובת הרשב"א והרמב"ן וסה"ת (א) ה) ד) חד ו) א) ה) בתרי בטיל ו) ומותר לאכלן אדם אחד ז) כל אחת בפני ג) עצמה ה) ג) אבל לא יאכל שלשתם יחד [ז] ויש מי שאוסר לאכלם אדם אחד אפילו זה אחר זה:

לרוב ששים בין החתיכות והמים נגד האיסור אלא לאפילו יש ששים דין החתיכות כיצד לטעם ברוב ואם אין בחתיכות רוב כל החתיכות אסורות אע"פ שיש ששים זק"ל (ב) וכן מוכח בש"ס ופוסקים: (ה) חד בתרי בטיל. הטור הביא מחלוקת הפוסקים גבי אסורי הגאה כגון חמץ בפסח וכה"ג והמחבר השמיטו כאן לפי שסמך אמה שכתב בתי"ב סימן תמ"ז (ק"ט) לאפילו באלף לא בטיל ויש אומרים דחמץ הוא לשאר איסורין וע"ל סימן ק"כ ס"ק (י"ב) [י"ג]: (ו) בתרי בטיל. ה) כלומר ברוב כדכתיב (שמות כג) אחרי רבים להטות א) ואפילו ליכא רוב אלא ט בהגך תרי שהם קטנים מהאיסור (וכגון שלא נודע איזה מהן אסור וכלקמן ס"ק ח) בעל: (ז) כל אחת בפני עצמה כו'. דכשאוכל הראשון אינו אומר זהו של היתר וכן בכל אחד ואחד ואפילו באחרון אינו אומר מה שנאכל הראשון הוא היה של איסור וכבר הלך לו זה של היתר הוא משה"כ בדברים הנבלים. לפיכך אינו אוכלן כולן כאחד עכ"ל הרשב"א (תוס' ס"ד ע"א י:). ומטעם זה תשמע דה"ה דמותר לאכול אחד ושנים או שנים ואחד לאפוקי שלשתן יחד ללא, והכי תשמע ממאי דיתבאר לקמן ס"ק י"ב דמותר לטעם שפתי קדרות:

הגה וכן יש לנהוג לכתחילה [ז] ויש מחמירין (ב) להשליך אחד או ליתן לגוי (הגהות ש"ד בשם מוה"ר"ם ורש"י בעבודה זרה דף ע"ד ע"א) ואינו אלא חומרא בעלמא וכל זה (ב) כשנתערב במינו

What About Dishes?

Source 8: Shulchan Aruch Yoreh Deah 102

יורה דעה קב הלכות תערובות

ג (ח) ח) [ט] (ו) ס כלי שנאסר בבליעת איסור שנתערב באחרים ואינו ניכר בטל רוב ואין דנין אותו כדבר שיש לו מתירין ו לפי שארץ להוליא עליו (ו) הולאות להגעילו וכל כיוצא בזה):

Can I be Machmir? (Strict)

שולחן ערוך יורה דעה סימן קטז ע"פ ז

ז מסוכנת, אף על פי שניתרת בשחיטה, המדקדקים (י) מחמירים על עצמם שלא לאכלה. הגה: ח בהמה שהורה בה חכם מסברא, ולא נמצא הדין בפירוש שהיא מותרת, בעל נפש לא יאכל ממנה (גמרא פ' א"ט והג"א שם).

פתחי תשובה יורה דעה סימן קטז

(י) מחמירים - בגליון יו"ד של א"י הרב ז"ל מ"כ וכן אם נפל איסור בכלי שני או בכ"ר ויש ס' ומכל כה"ג ולהרחיק עצמו מכל דבר כייעור מצוה היא עכ"ל או"ה סוף כלל נ"ז. וצ"ל דאף שכתב הרמ"א ולא נמצא הדין בפ"י כו' לא יאכל ממנה. א"כ משמע דהא בכ"ש או ביש ס' דנמצא בפירוש אין להחמיר. היינו שאין החיוב על בעל נפש להחמיר. אבל מ"מ אם רוצה להחמיר גם בזה מצוה היא ועיין בש"ך לעיל סימן י"ז סק"ה ועמ"ש בסימן י"ח סק"ט. שוב ראיתי בסולת למנחה כלל ע"ו דין ח' שכתב בשם תורת האשם דמי שרוצה להחמיר לנהוג איסור בדבר שלא מצינו שהחמירו אמוראי כגון מה שנתבטל בששים או בכלי שני הוי כמו אפיקורסות ויצא שכתב בהפסדו ודלא כמ"ש או"ה סוף כלל נ"ז עכ"ד ע"ש:

Source 7: The Laws of Kashrus by Rabbi Binyomin Forst

I. Bitul b'rov, ביטול ברוב – nullification in a majority

These *halachos* are based on *Tur* and *Shulchan Aruch Yoreh De'ah* 109.

Whenever two similar tasting foods become mixed, the non-kosher food may become *batel*⁶ in a simple majority⁷ of kosher food. This is true even if the non-kosher food remains intact but is unrecognizable among the pieces of kosher food.⁸ *Chazal* derived the principle of *bitul b'rov* from the Torah⁹ mandate that one must follow the majority opinion in a court of law.¹⁰ Just as a court verdict follows the majority opinion, so too, the characteristic of the mixture follows the majority ingredient.¹¹

Note: This rule applies to cold, solid mixed foods. If the non-kosher food is a liquid that is blended into, or a solid cooked with, kosher food, the halachah varies, as will be discussed below.

A. The underlying principle

Rishonim disagree about the underlying principle of *bitul b'rov*. In the opinion of most authorities,¹² *bitul b'rov* is based upon the simple probability that each individual piece of food that will be removed from the mixture came from the kosher majority. Others¹³ contend that *bitul b'rov* is a unique principle by which the non-kosher food completely loses its identity and becomes permitted matter. The difference between these two views is enormous. According to the first opinion, perhaps one may not eat *all* the mixture since, in doing so, he certainly eats the non-kosher food as well. According to the second view, however, one may eat all the mixture, even at once, since there is no longer any non-kosher food. *Poskim* present a diversity of opinions reflecting various positions on this fundamental question. The foremost opinions are as follows:

1) In the opinion of *Rashba*,¹⁴ *bitul b'rov* is based on the logical premise that when any part of the mixture is removed, we may assume that it has come from the majority. Thus, each piece, as eaten, is assumed to be from the permitted majority. Indeed,

even the last piece may be eaten by the same person since, we may assume that it is from the majority as well. Although, eating the last piece presumes that the non-kosher food was previously eaten, the same person may¹⁵ eat the last piece since it is now assumed to be kosher. *Rashba* does concede, however, that one may not¹⁶ eat the entire mixture at once. To do so would leave no alternative other than to assume that non-kosher food is now being eaten.¹⁷ This is the opinion *halachically* accepted by most authorities.¹⁸

2) Other *Rishonim*¹⁹ contend that *one person* may not eat the entire mixture even if he were to eat each piece individually. He may eat the mixture only if he leaves uneaten a piece equal in size to the original non-kosher food. This piece may, however, be eaten by another Jew. Although we noted that the previous opinion is *halachically* accepted, one should initially, follow this opinion and leave one piece uneaten.²⁰

3) Yet other *Rishonim*²¹ take a more stringent position. They require that one of the pieces not be eaten by *anyone* but should be discarded or sold to a non-Jew. Thus, one may assume that perhaps that piece was the prohibited piece. *Poskim* rule that while this is a meritorious act, it is not a *halachic* requirement.²²

4) A fourth opinion is that of the *Rosh*²³ who takes a more lenient and radically different view of *bitul b'rov*. In his opinion, *bitul b'rov* does not entail an assumption that any part removed from the mixture is from the majority. Rather, *bitul b'rov* brings about the complete transformation of the non-kosher food into kosher food. The non-kosher food has been nullified and has completely lost its identity. Therefore, the entire mixture may be eaten by one person even at once.

Halachic authorities follow the opinion of *Rashba* cited in 1) above. Thus, one may not eat all the pieces at once.²⁴ In addition, one person should initially not eat all the pieces even at separate times.²⁵ Furthermore, it is meritorious to discard or give to a non-Jew a piece from the mixture equal in size to the original non-kosher food.²⁶

